

**Blahoslavený
Don Filippo Rinaldi**

**Z Dona Boska mu scházel jenom hlas, měl jeho srdce
28. května 1856 - 5. prosince 1931. Svátek slavíme 5. prosince**

V roce 1929 byl blahověčen Don Bosko. Jeho třetí nástupce, don Filip Rinaldi vedl oslavy. Spolubratr don Francesia tehdy prohlásil: "Donu Rinaldimu chybí pouze Don Boskův hlas. Všechno ostatní již má."

V tomto případě nešlo o žádnou lichotku významného salesiána. S prohlášením souhlasili všichni tehdejší salesiáni. Nepochybovali o jeho svatosti, i když se skrývala pod pláštěm prostoty. Zdálo se, že jeho smrt v roce 1931, v období mezi blahověčením a svatořečením Dona Boska, potlačila zájem a pozornost o jeho osobu. Ale skutečnost byla jiná. Pověst o jeho svatosti smrti nezanikla. Tlela jako jiskra pod popelem a čekala na příležitost, kterou určí Boží prozřetelnost. Jeho nástupcem se stal don Ricaldone. Prohlásil: "Protože se celý život snažil nijak na sebe neupozorňovat, nevalovalo se o započetí procesu blahověčení. Byl jsem o tom přesvědčen do té míry, že jsem odpovídal žadatelům o zahájení procesu blahověčení: "Svěřme to Pánu Bohu. Jestliže bude chtít oslavit svého sluhu, dá nám to nějakým způsobem určitě najevo."

Don Filippo Rinaldi a Češi

Don Filippo Rinaldi, rozhodl, o začátku českého salesiánského díla. Náboženská situace v republice byla dramatická, jak to popisuje tehdejší pražský Nuncius.

Ještě dramatičtěji zněl dopis papežského nuncia Marmaggi, datovaný o den později 30. listopadu z Prahy:

Moji nejdražší synové v Ježíši Kristu!

Dostal jsem Váš hezký dopis ze dne 13. Toho měsíce. Srdečné díky. Způsobil mi nesmírnou radost, ano povzbudil mne... Na Vás zvláště se dívá Vaše vlast, na kterou, jak víte, se snesla bouře bezbožnosti, abyste vyplnili mezery, které vznikly v řadách duchovenstva i věřících zradou nebo lidskou křehkostí. Nedávno jsem četl statistiku, podle které jen v samotné Praze od roku 1910 do roku 1921 odpadlo od víry dokonce 174 719 katolíků. Většina z nich se prohlásila bez vyznání, to je bez Boha! Kdo vrátí tyto duše, moji draží synové, vykoupené jeho drahocennou krví, Srdci Ježíšovu, duše, které bídě hynou? Nedovedu Vám vypovědět, moji malí apoštolové, jak Vás mám rád a jak vysoké naděje ve vás klade papežův zástupce ve Vaší vlasti. Když před nedávnem jeden z Vás mne prosil před odjezdem do Itálie o požehnání, cítil jsem, že mi selhává hlas dojetím, nevím zdá z bolesti nebo z radosti... Všechny Vás objímám, jednoho vedle druhého a všem Vám žehnám. Vyřídíte s hlubokou úctou mé pozdravení Vaším neocenitelným představeným.

Váš v Ježíši Kristu

+ F. Marmaggi apoštolský nuncius

Ovšem nálada nestačila, bylo třeba činů. To věděli dobře hlavní čeští průkopníci díla Klement a Štancl. Oba se snažili jednak získat Perosu pro Čechy, jednak mít připravené chlapce, kteří by šli vystřídat Slováky. Páter Metoděj Klement byl o prázdninách v Turíně a hovořil o věci s generálním prefektem kongregace Donem Pietro Riccaldone. Dostal od něho jakýsi příslib, ale spíš mlhavý. Řekl mu, že o tak závažné věci musí rozhodnout hlavní představený. Tím byl po smrti Dona Albera Don Filippo Rinaldi, dosavadní generální prefekt. Všechno vázlo hlavně na personální otázce. Nebylo možno začít bez lidí, ale ti byli všichni v cizině.

Bratr hlavní představeného Giovanni Rinaldi, se stane prvním ředitelem, prvních českých žáků, salesiánského soukromého gymnázia v roce 1924. V Turíně počítali s tím, že Perosu převezmou po Slovácích Češi, ale nespěchali. Neměli žádný důvod ke spěchu. Dne 23. listopadu psal Don Ricaldone peroskému řediteli Giovanni Rinaldi, bratru hlavního představeného, aby dal vědět do Prahy, že Kongregace je ochotna zahájit české salesiánské dílo, ale pod určitými podmínkami:

1. Začne se velice skromně s žáky z první, maximálně druhé třídy gymnasia.
2. protože každým rokem přibude další třída a nakonec to bude celé nižší gymnasium o čtyřech třídách, může se začít jen s omezeným počtem žáků, jen asi s patnácti.
3. Finanční příspěvek na jednoho žáka by byl normálně 3 000 lir ročně, ale bude se žádat jen 2 000 lir. Kdyby se i to zdálo mnoho, bude se moci ještě slevit.

4. Chlapci mohou přijet po svátku Neposkvrněného početí Panny Marie, nebo ještě lépe až po vánocích, až se nějak vyřeší otázka personálu. Jak vidět, Turín měl dobrou vůli. Don Pietro Ricaldone o čtyři dny později dal řediteli v Perosa Argentina pověření, aby sám vzal do rukou jednání s Čechy, a připsal: "Doufejme, že Pán požehná i této iniciativě!"

Proto si myslím, že bez pochopení základů a velikosti blahoslaveného dona Filippo Rinaldi nepochopíme české salesiánské dílo.

Kryštof Rinaldi a Antonie Brezzi si založili svoji rodinu ve vesnici Lu rozkládající se na vrcholu kopce v kraji Monfferato, vesnička přilepená na vršku kopce. Vesničané se zde vždy živilí pěstováním vína, obilí, kukuřice, ovoce a sušením sena. Filipova maminka měla víru velikou jako okolní hory. Každý večer poklekala se svými devíti dětmi před sochou Panny Marie a vyzývala je, aby opakovaly po ní: „Pozdravuji tě, Panno Maria, daruji ti své srdce, už mi ho nikdy nevracej“. Tři ze svých chlapců viděla stát se kněžími. Kdykoliv, don Rinaldi vzpomínal na své dětství, především připomínal ušlechtilost a ryzost zdejších maminek.

Filip byl osmý z devíti dětí. Když mu bylo 10 let, vstoupil do jeho života v roce 1866 don Bosko. Daleko od jeho vesnice otevřel Don Bosko v Mirabello „malý seminář“ a otec Kryštof tam přivedl svého syna Filipa. Když dojeli do Turína, tak se Filipovi na voze chvělo srdce, uvědomil si, že musí opustit maminku, tatínka, ale protože uměl přemýšlet tak pochopil, že je nutné přinést tuto oběť, aby mohl studovat. Don Bosko navštěvoval Mirabello, aby povzbuzoval své mladé salesiány. Don Rinaldi, na něj vzpomíná takto: „Vzpomínám si na to, jako by se to stalo včera, když jsem se ve svém dětství, v roce 1866, dostal poprvé do blízkosti Dona Boska. Měl jsem tehdy přes deset roků. Dobrý otec seděl ještě v jídelně po obědě. S velkou láskou se zajímal o mé záležitosti. Důvěrně se mne tázal, jestli bych se nechtěl stát jeho přítelem a doporučil mi, abych k němu přišel na druhý den ke svátosti smíření. Nyní, když se chýlí můj život ke konci, mám pocit, že mi ono setkání dosud prozařuje současné chvíle, jako to dělají paprsky ranního světla.“ Na druhý den dodržel slovo, přišel ke zpovědi a otevřel mu svoje nitro. Jedním z vyučujících byl i druhý nástupce Dona Boska Don Pavel Albera. Stal se žákem Dona Pavla Alberu, který ho jako učitel provázel mnoho let životem. „Pro mě Don Albera - napíše jednou - byl andělem strážným. Byl pověřen, aby nade mnou bděl a dělal to s takovou láskou, že mě to udivuje, kdykoliv na to pomyslím“. Don Bosko přišel dvakrát z Turína do Mirabello za jeho pobytu, a dlouho mluvil s Filipem. Stali se přáteli. Na jaře však byl Filip unaven z intenzivního studia a měl vážné problémy s levým okem. Jednou, v mimořádně napjatém dnu, se rozhodl, že se vrátí domů. V té době byl v Mirabello mezi Don Boskovými vychovateli jeden, který si nepočínal podle výchovných požadavků Dona Boska. Při dozoru používal totiž často rákosku a s malým Filipem neměl trpělivost: Chlapec situaci nedokázal zvládnout a ještě před závěrečnými zkouškami požádal rodiče, aby jej vzali domů. Nějaký konflikt byl asi příčinou, že rezignoval. Filip totiž nebyl zcela zdrav. Byla to poslední kapka, kterou pohár přetekl. Filip šel přímo za ředitelem a oznámil mu, že by se chtěl vrátit domů. Nebyla to svéhlavost. Otec Kryštof přijel, aby ho vzal zpět.

Dopisy Dona Boska

Když Don Bosko přišel potřetí do Mirabella, a nenašel tam Filipa, velice ho to zarmoutilo a napsal mu dopis, ve kterém ho prosil, aby vše ještě jednou všechno promyslel. Filip dostal od Dona Boska několik dopisů. V každém dopise ho Don Bosko zval, aby se vrátil. Filip se ale již cítil vzdálen. Filip si dále počínal jako ostatní spolurodáci a zaplašoval každou myšlenku na ideál, který mu naznačil světec z Valdocco. Snad Pán na něj dopustil tuto temnou noc, v níž tak dlouho bloudil, aby později dovedl lépe chápat a účinněji pomáhat pozdním povoláním, s kterými měl možnost se často setkávat zvláště v prvních letech svého kněžství.

V roce 1876 oslavil Filip 20. narozeniny. Rodiče jedné hodné dívky přišli k otci Kryštofovi, aby s ním domluvili sňatek své dcery s jeho synem. Z Turína však přichází i Don Bosko, rozhodnutý vybojovat poslední bitvu, a odvést Filipa. Vedli spolu dlouhý a rozhodující rozhovor, Filip s houževnatým klidem sedláků vyložil všechny své těžkosti. Don Bosko odstraňuje jeden problém po druhém. „Získal mě velice pomalu tak Don Filippo Rinaldi později napíše“. Rodiče mu nechávali svobodu, a jeho volba padla pro Dona Boska. Má 21 let. Sedlák Filippo Rinaldi z vesnice Lu, znovu do rukou bere knihy a začíná studovat. Ve svých 24 letech klečí u nohou Dona Boska a do jeho rukou skládá Bohu sliby chudoby, čistoty a poslušnosti, stává se salesiánem. Když je mu 26 let, (23. prosince 1882) je Filip Rinaldi vysvěcen na kněze. V těchto letech se ukázal pravdivým jeden prvek, který nás může zarazit: Filip jde dopředu, téměř veden za ruku Donem Boskem. Filip o tom vypráví takto: „Don Bosko mi řekl v ten a v ten den uděláš zkoušky, přijmeš svěcení, já jsem ho postupně poslouchal. Byl to Don Bosko, který mi narýsoval život. Historik Ceria to komentuje jako jedinečný a řídký případ, spíše jediný, který vůbec známe. Don Bosko musel jasně číst budoucnost tohoto mladíka. 31. ledna 1888 Don Bosko umírá, ale Don Rinaldi jím byl ještě předtím jmenován ředitelem ústavu pro pozdní povolání. Don Rinaldi naposledy navštíví Dona Boska. Chtěl by se ještě u něho vyzpovídat, ale když vidí v jakém je stavu, tak se toho vzdává. Pak říká Donu Boskovi: Chtěl bych se vyzpovídat, ale nechci vás unavovat. Udělejme to tak: já vám budu říkat své hříchy, a vy mi řeknete jediné slovo. Toto slovo, které Don Bosko vyslovil je: „Meditace“. „Toto slovo na mě udělalo hluboký dojem“, řekne později. Bylo to jakoby zjevení důležitosti, kterou Don Bosko přikládá meditaci.

Salesián a kněz

Odborná i vědecká příprava, se u Filipa Rinaldi, od počátku jeho řeholního života omezovala jen na podstatné věci. Obsah jeho vědomostí nedosahoval úrovně spolubratří z prvních časů. Don Bosko se snažil uspišit jeho přípravu, aby ho měl, co nejdříve k dispozici. Proto na něm vyžadoval jen to podstatné. Ctnosti a přirozené dary budou u Filipa častokrát nahrazovat vysokou vědeckou úroveň. Více než jeho moudrost za přednáškovou katedrou bude vynikat jeho jasný praktický rozum, který z něho učinil prvního muže v řízení kongregace, který dovedl pohotově hodnotit a moudře rozhodovat. V předvečer jeho zvolení za hlavního představeného kongregace někdo poznamenal, že je pouze pozdním povoláním, tj. že nemá absolvována žádná velká studia, že je vlastně mužem bez velkého vzdělání. Don Rinaldi skutečně žádné diplomy a akademické tituly neměl. Být moudrým jej nenaučily knihy, ale spíše život a různé zkušenosti. Současně musíme připomenout, že měl vždy úroveň svých bratří a svého poslání, jak ve svých projevech, tak ve všem, co napsal, takže jeho všeobecný rozhled nebyl o nic menší, než těch, kteří měli velké vzdělání. Neoslovoval pozemskou vědou, ale moudrostí Ducha svatého, který vede a osvěcuje pokorné a pomáhá jim splnit neobvyklé velké úkoly. V létě roku 1883 Don Rinaldi je v jedné skupině, která se připravuje na získání státního učitelského diplomu pro výuku v základních školách. Ve svých dopisech informuje dona Barberise o čase prožitém u Lazaristů v Janově kvůli zkouškám. V jednom dopise Donu Giulio Barberis dopise napsal: "Přiznám se vám, že tato poslušnost je pro mne velice náročná..." Takže nějakou před státem odbornou způsobilost měl.

Dvanáct let ve Španělsku.

Don Rinaldi, stále toužil po životě v misiích. Ale Kongregace se šířila především po Evropě. Ve snu jej nenapadlo, že by se měl ujmout vedení díla v některé zemi, protože netoužil po funkcích. Nepovažoval se za schopnou osobnost pro podobný úkol. Don Michele Rua, nástupce Dona Boska ve vedení Kongregace, zavolal jednou k sobě Dona Rinaldiho, a jednoduše mu řekl: „Posílám tě do Španělska. Budeš tam muset vyřídit dosti delikátní věci“. Salesiánská škola v Sarria – Barcelona se octla v krizi. Některé nevhodné věci ohrožily postavení salesiánů a počet žáků se zmenšil na polovinu. Don Rinaldi ve svých 33 letech, otevřel španělskou gramatiku. V Sarrii našel ovzduší, které mu nedávalo usnout. Salesiáni byli slabí a ztratili odvahu, disciplína a studium u mládeže šly z kopce. Don Rinaldi, znovu probudil angažovanost v práci, ve studiu i disciplínu. Ne všichni mladí lidé, kteří byli navyklí na pomalý a nenamáhavý přístup byli spokojeni se změnou. Jeden žák vstoupil do pracovny ředitele a jasně mu ukázal své pohrdání. Nakonec dodal: „Balím zavazadla a vracím se domů“. Don Rinaldi, ho klidně nechal vymluvit, a s klidem mu odpověděl: „Řekl jsi to, co si myslíš, a jsem ti za to vděčný. Jsi si vědom toho, proč vlastně chceš jít domů?“ Zmatenému chlapci vážně dodal: „Můj synu, staneš se salesiánem, výtečným salesiánem“. Tak se i stalo. Stačily tři roky, a salesiánské dílo v Sarrii se pozvedlo a všichni se dověděli, z jakého těsta je ten veliký kněz z Piemontu. Don Rua mu z Turína sdělil, že bude jmenován inspektorem všech salesiánských děl ve Španělsku a v Portugalsku. Don Filippo Rinaldi, si do svého zápisníku napsal, velice krátký program:

„Budu otcem, budu se vyhýbat drsným způsobům, pokud ke mně někdo přijde a bude mi něco vyprávět, nedám mu najevo, že jsem unavený, že je nutné, aby si pospíšil“.

Toto nebyla jenom slova. Starý arcibiskup z Valencie Olaechea o něm řekne: „Mám dojem, že jsem nenašel ve svém životě kněze, který by mi v nejvyšší možné míře lépe ukázal laskavé otcovství Boha Otce.“ Během devíti let, založil Don Rinaldi, 16 nových domů. Největší práci však vykonal při formaci salesiánů. Velice upřímně připomínal všem salesiánům: „Existujeme proto, abychom pracovali mezi chudou mládeží. Pracovat pro ně neznamena ponechat je jejich chudobě, ale umožnit jim aby rostli sociálně a kulturně“. Tehdy byl salesiánský inspektor pověřen také vedením dcer Panny Marie Pomocnice křesťanů. V té době každá obyčejná žena ve Španělsku musela být dobrá, zbožná ale tím to končilo. Don Rinaldi mluví k salesiánským sestrám jasným a zřetelným způsobem: „Veliké chyby se dopouští ten, kdo se domnívá, že zbožnost se nespojuje s vhodným vzděláním. Přesvědčete se, že když vaše chovankyně nebudou dělat pokroky ve studiu a v práci, dáváme světu mocnou zbraň, aby obžaloval naše sestry z nevědomosti a zahálky.“

Jeho pobyt ve Španělsku charakterizoval Don Viñas takto. "Jeho laskavá tvář vždy vyzářovala otcovskou dobrotu. Za skly jeho, brýlí hleděly živé oči, které měly zvláštní kouzlo. Svým pohledem dovedl získávat a oslovovat duše. Při modlitbě byla patrná jeho niternost. Mezi mládeží byl apoštolem, o svoje spolubratry pečoval stejně jako Don Bosko, byl dobrým otcem všech. Svým úsměvem podmaňoval přítomné, ne nějakým nápadným způsobem, nápadnost nebyla jeho vlastností. Dovedl kolem sebe šířit radostnou pohodu. Dovedl být rozhodný, ale bez jakýchkoliv rázných gest a silných projevů. Nikdy neplýtvat slovy, ale jeho stručný projev oslovoval srdce toho, kdo s ním mluvil. Jeho vystupování bylo vždy důstojné, mužné, ale vždy přátelské. Získával všechny kouzlem své osobnosti. Byl hluboce skromný. Každou záležitost svěřoval Bohu, ale pak se dovedl pustit i do nejdůležitějších projektů. Z velkého přátelství s Bohem a z velké důvěry, že jej nikdy neopustí, se zrodilo salesiánské dílo ve Španělsku.

Jeho otcovská láska bylo slunce, které nikdy nezapadalo a blahodárně působilo na všechny." Don Viñas končí své svědectví slovy: "Takový musel být svatý František Saleský."

Pocit závratě ve 45. letech

Je 17. únor 1901 Don Rua a generální prefekt salesiánů Don Belmonte jsou na divadelním představení, které připravili chlapci. Najednou je Don Belmonte zasažen mozkovou mrtvicí a během několika hodin umírá v nedožitých 58 letech. Pracoval za dva a velice účinně. Don Rua je tím velice zneklidněn. Přemýšlí, radí se a modlí. Pak zavolá Donu Filipu Rinaldimu, aby se co nejdříve odebral do Turína - bude novým generálním prefektem. Don Rinaldi jako vždy poslechne, ale opustit Španělsko je pro něj velmi obtížné. Je mu sotva 45 let a pomyšlení, že se má zavřít v kanceláři prefekta, který v té době řídil celou ekonomiku a nejobtavnější disciplinární záležitosti kongregace - to mu působí závrať. Proto, aby mu neztvrdlo srdce, vstává brzo ráno, a již v 5 hodin slouží mši svatou a pak 2 hodiny zpovídá v chrámu Panny Marie Pomocnice. „Potřeboval jsem se cítit knězem“ říká jakoby na omluvu. 6. dubna 1910 umírá Don Rua ve svých 73 letech. Don Rinaldi, sděluje salesiánům tuto smutnou zprávu, a svolává generální kapitulu, která zvolí druhého nástupce Dona Boska. Je zvolen Don Pavel Albera, salesián, který v Mirabello fascinoval svou dobrotou malého Filipa. Don Rinaldi, byl znovu zvolen generálním prefektem.

Dva tisíce salesiánů ve vojenské uniformě

Píše se rok 1914. První světová válka zachvátila celou Evropu. V této velké agónii národů trpí také salesiánská kongregace svou velice bolestnou agónií. Téměř Dva tisíce salesiánů v různých evropských národech dostávají povolávací rozkaz, musí obléci vojenskou uniformu a na různých i opačných stranách zákopů bojovat navzájem proti sobě. Mnohé salesiánské domy jsou zabaveny a proměněny v kasárna, ve vojenské nemocnice, v ubytovny utečenců a sirotků. Na Dona Rinaldiho padá velice těžký úkol, postarat se materiálně o to nejnútnejší pro bojující spolubratry. Přesto, v těchto velice tvrdých letech 1914 – 1918 se podaří Donu Rinaldimu uvést do života dvě díla, která se v budoucnu mimořádně rozvinou: Mezinárodní federace bývalých chovanců a chovaneček a sekulární sdružení, které dostane název „Volontarie Dona Boska“. V říjnu roku 1921 Don Rinaldi, již podruhé svým salesiánům oznamuje smrt hlavního představeného, který náhle zemřel. Donu Rinaldi je 65 let. Byl vysoké postavy, a přestože měl vlasy téměř bílé, měl bystrý a pronikavý zrak, byl velice milý, jeho pohled byl trochu zádušný. Za ním bylo dvacet let tvrdé práce v kanceláři. Teď doufal, že mu salesiáni ulehčí jeho těžký úřad.

„Čtvrtý“ Don Bosko

24. dubna 1922 se na Valdoku shromáždila generální kapitula, aby zvolila nového představeného. V devět hodin vyšel Don Rinaldi ze své kanceláře, v klerice, která nevypadala právě nejlépe. Měl u sebe list papíru, na kterém bylo napsáno to, co chtěl sdělit shromáždění. „Prosím Vás, abyste vybrali mladšího prefekta. To je úřad, který vyžaduje velikou činnost a práci. Pro zestárlého člověka je těžké nést tíhu této odpovědnosti. Je třeba, aby do kapituly vstoupili mladí. Generální kapitula mu však nedala čas, aby připravený text přečetl a zvolila ho novým hlavním představeným již během prvního hlasování. Po dlouhém aplausu, povstal Don Rinaldi, celý rozrušený a řekl: „Co jste to udělali...? Tato volba je podle mne omyl. Domníváte se, že Pán chce, aby kongregace zanikla, anebo Panna Maria chce ukázat, že je to ona sama, která mezi námi působí? Ujišťuji Vás, že pro mne je to veliké trápení. Modlete se za mne, abych nezničil to, co Don Bosko a jeho nástupci vykonali...“ Jedním z nejstarších salesiánů byl Don Francesca, který žil velice dlouho po boku Dona Boska. Ten tehdy řekl: „Z Dona Boska mu schází už jenom hlas. Všechno ostatní má.“ Od toho okamžiku měli salesiáni v Donu Rinaldim třetího nástupce Dona Boska. Od prvních počátku jeho působení jako hlavního představeného, dával Don Rinaldi, mnoho podnětů k misijnímu působení kongregace. Kardinál Giovanni Cagliero, první misionář Dona Boska, oslavil tehdy 60 let kněžství. Při této veliké příležitosti proměnil Don Rinaldi salesiánské dílo v Ivrei na „Salesiánský misionářský institut“: od té doby odjížděli do misí velice mladí lidé, kteří byli schopní lehce asimilovat jazyk a místní zvyky. Počet aspirantů byl tak veliký, že během několika let byly otevřeny nové misionářské instituty. Don Rinaldi podpořil rozkvět misionářských povolání časopisem Gioventu Missionaria (Misijní mládež) a organizací, která měla název „Associazioni missionarie della gioventu salesiana“ (Misionářské sdružení salesiánské mládeže). Během devíti let, kdy byl ve funkci hlavního představeného, odjelo do nasmí 1868 salesiánů a 613 dcer Panny Marie Pomocnice.

České salesiánské dílo

Don Stuchlý nikdy vážně nepomýšlel na to, že by se mohl stát zakladatelem českého salesiánského díla. Začal studovat pozdě, maturitu neměl, italská studia ho vedla jiným směrem, pobyt v Gorici a v Lublani ho připoutal spíše k hospodářským starostem, ničím zvlášť neoslnoval, snad jen v latině a řečtině byl nějakou autoritou. Gospod Kovačič mi totiž tvrdil, že pro něho nebylo obtížné pronést při slavnostním obědě přípitek v klasické řeči. Ale to bylo vše. Nějaké náběhy k českému salesiánskému dílu měl. V době jeho gorického pobytu mu jednou benátský inspektor Don

Mosè Veronesi poslal dopis z Prahy, ve kterém se salesiánům nabízel nějaký kostel v Praze, ale šlo jen o vyhotovení české záporné odpovědi s poukazem na to, že nemáme český personál.

Pak při oné cestě na inspektoriální kapitolu do Osvětimi v roce 1922 se zastavil v Olomouci na arcibiskupství vyjednat si pro dobu pobytu na Moravě zpovědní jurisdikci a tehdy mu kancléř ThDr. Leopold Prečan nabízel faru v arcidiecézi, kde by bylo možno začít pracovat salesiánským způsobem. To ovšem nemohl přijmout. Na to byl příliš synem poslušnosti, než aby postavil představené před hotový fakt. Neslíbil ani, že přijede na Velehrad na unionistický kongres zastupovat Slovinci. Nyní byl ředitelem Mladinskega domu v Lublani, bude se starat o oratoř a to mu na stará kolena stačí. Sice něco věděl o tom, jak se v Československu rozvíjí salesiánská propaganda, věděl také, že Slováci jdou na Slovensko, dokonce mu přišla myšlenka, zda by se neměl začít znovu učit česky, zeptal se na to svého inspektora, Dona Pietro Tirone, ale ten mu řekl, že je to zbytečné, nebude to potřebovat. A tak uklidněn se věnoval své práci.

Páter Metoděj Klement byl o prázdninách, v roce 1924 v Turíně. Tam mohl hovořit o Salesiánech s generálním prefektem kongregace donem Pietro Riccaldone. Dostal od něho jakýsi příslib, ale spíš mlhavý. Řekl mu, že o tak závažné věci musí rozhodnout hlavní představený. Tím byl po smrti dona Paolo Albera don Filippo Rinaldi, dosavadní generální prefekt. Všechno vázlo hlavně na personální otázce. Nebylo možno začít bez lidí, ale ti byli všichni v cizině.

Před Vánocemi 14. prosince 1924 oslavil Don Stuchlý potichu padesátý pátý rok svého života. Jak to uteklo! V samé práci. K Vánocům dostal nějaké dopisy, ale neměl čas je přečíst. Budou muset počkat až po svátcích. Tu mu na svátek svatého apoštola Jana 27. prosince poslal ředitel z Rakovníka don Walland vzkaz záhadného obsahu, jak prý se rozhodl. Teprve teď si všiml, že jeden dopis pochází z Turína od představených. Volají ho, aby tam hned přijel. Zarazilo ho to. Co asi chtějí? Něco mohl tušit. V Československu je veliký zájem o salesiánské dílo a už prý se chystají chlápci, kteří by chtěli studovat a stát se salesiány. Že by se to týkalo také jeho?

Rozběhl se na Rakovník a řekl svému řediteli donu Walland, že sice neví, oč jde, ale když ho volají, musí jít. Horší bylo to další. Neměl vůbec žádné doklady. Všechno mu kdysi zůstalo v Turíně v době jeho noviciátu. Ovšem teď po válce nesmí překročit hranice jen tak. Napsal tedy do Turína, že nemá pas, co má dělat. Odtamtud přišla za několik dní následující odpověď, psaná rukou hlavního prefekta dona Pietro Riccaldone:

Milý done Stuchlý

Po velkém hledání se nám podařilo nalézt Tvé doklady a ještě dnes Ti je posíláme. Jakmile budeš mít pas, přijed'. Budeš vyslancem Boží Prozřetelnosti. Brzy na shledanou. Vše dobré Ti přeje Tvůj v Kristu nejoddanější kněz Pietro Riccaldone."

Teď to bylo jasné, ale jak to udělat s pasem? Don Stuchlý si zajel do Záhřebu, kde byly konzuláty, ale nikdo mu tam nechtěl pas vystavit. Italové ne, protože nebyl italským státním občanem, Jugoslávci také ne ze stejného důvodu. Nebylo jiné pomoci než obrátit se na Němce. Boleslav sice patřila po válce nějaký čas k Československu, ale pak po lidovém hlasování připadla také k Německu. Jenže Němci dělali také drahoty. Za Rakouska prý studoval na Moravě, jak může dokázat, že po převratu optoval pro starou německou vlast? Tak chudák zjistil, že je vlastně bezdomovec a nepatří k žádnému státu světa. Přesto mu Němci vystavili nějaký Ausweis - potvrzení, které mu posloužilo za pas a umožnilo mu překročit jugoslávské hranice a odjezd do Itálie. Papírová ceremonie trvala bezmála měsíc.

Ve vlaku na cestě do Turína don Stuchlý přemohl dojetí a obrátil myšlenky dopředu. Začal myslet na to, co ho očekává. Už vlastně věděl, co to je.

V Turíně mu představení řekli stručně a jasně. Nic před ním nezakrývali. Čeká ho těžká, zodpovědná práce, ale ať důvěřuje v Pannu Marii Pomocnici, s ní vyhraje každou bitvu. Don Stuchlý tedy prostě a pokorně poklekl v basilice před jejím obrazem a svěřil se její mateřské lásce. Teď měl skutečně jasno, i v tom, co se týkalo prorockých slov dona Michele Rua v onom vzdáleném roce 1897, že jeho misie budou na severu. Jen jedno ho znepokojovalo, těch nedávno odzvoněných 55 let. Bude ještě schopen veliké práce? Ale zaplašil takové strachy. Vyslanec Boží Prozřetelnosti nesmí o takových věcech přemýšlet. Proto ihned odjel do Perosa Argentina. V Peroské kronice stojí zápis:

„Přišel don Stuchlý pro Čechy. Je to historické datum. Toho dne, 25. ledna 1925, se Don Stuchlý ve svých padesáti pěti letech postavil do čela českého salesiánského díla. O dva dny později 27. ledna 1925 přijel do Perosa Argentina ještě z Krakova, z filosofického studentátu klerik, Václav Šebek. Šebek pocházel z Prahy, k salesiánům do Polska ho poslal pražský salesiánský nadšenec pan Štěpán Goldchmid. Don Pietro Tirone o Šebkovi věděl, a tak ho poslal k Čechům. Tím bylo uzavřeno provizorium, které trvalo už hodně přes měsíc.“

Toto provizorium popisuje jeden z tehdejších chovanců ThDr. Josef Novosad, který přijel do Perosa Argentina v prosinci 1924 a později se stane salesiánem a do rukou dona Filippo Rinadi složí své první sliby takto:

"Náš počáteční pobyt v Perosa Argentina byl plný všelijakých zážitků, jejichž společným jmenovatelem byla opuštěnost a ubohost. Jediný kontakt s chápajícím okolím tvořil Don Hlubík, to ostatní nebylo přesvědčivé, Don Hlubík, aby nás udržel a vyvedl ze zmatku a deprese, nás "houpal" naději, že brzy se naše situace změní k lepšímu, protože přijede a ujme se nás Don Stuchlý. Už jméno "Stuchlý" budilo trochu skepsi. Ale jinak nám jej popisoval jako hotový div. Vzpomínám, jak nedočkavě jsme se těšili. V důsledku popisů a slibů jsem si toho Stuchlého představoval jako mladého muže, div ne vševěda a všeučitel, který nás z té mizérie převede na práh ráje. Konečně přijel. Jaké zklamání pro patnáctileté kluky! "Stařeček" bílé vlasy, ač jinak plet červená a svěží oči kryté brýlemi a řeč směšná. Vysoký diskontní tón hlasu, který pronášel řadu cizích nebo zkromolených slov, která v nás budila smích (tuki, tuki solničko jde na záchod přinesi steklenico vode stranica...). Opět velké zklamání, ještě větší než předchozí! Jedno však na tom "vymalovaném" ideálu souhlasilo, veselý vzhled, laskavý pohled a stálý úsměv. Zklamání začalo rychle mizet a bylo nahrazováno důvěrou, jak se Don Stuchlý začal projevovat jako učitel a všudy přítomný asistent, školní rádce a katecheta i ředitel. Jeho veselost a důvěra se přelývaly do nás. To, že se nikdy neurážel, když jsme měli legraci z jeho "češtiny", že měl o každého zájem jako skutečný otec, a hlavně to, že byl stále s námi, to nás rychle získávalo, a když jsme viděli, jak nás "bixal" v latině a brzy nato i v řečtině (a ovšem i v italštině), nám dávalo naději, že v té Perosa Argentina přece jen nebudeme nadarmo. Brzy zmizel také pocit přehradu dané vysokým věkem a my jsme ho začali vnímat jako daleko mladšího.

Cesty

Už don Michele Rua začal podnikat dlouhé cesty, aby se vytvářela salesiánská jednota a v tom pokračoval i Don Albera. Don Rinaldi, i když ho každá taková cesta velice vyčerpala, pochopil, že musí pokračovat a přizpůsobil se tomu. Navštívil salesiány a Dcery v národech, kde lidé trpěli válkou: Polsko, Rakousko, Maďarsko, Německo, Francii. Dělal jenom to, co už dělal ve Španělsku, které mu bylo drahé.

Kongregace se zdvojnásobila

Pro Dona Rinaldi je druhý červen 1929, nejkrásnější den jeho života: Don Bosko je papežem Piem XI prohlášen blahoslaveným. V tomto roce namáhavý život a věk (73 let) způsobily alarmující zhoršení jeho zdravotního stavu. Přesto musel podnikat mnoho cest. Dokázal se usebrat v okamžicích modlitby: "Vnitřní život – říkával salesiánům – je Boží přítomnost v nás, Boha připomínaného, vzývaného, milovaného. Je třeba dospět k tomu, abychom dali duchovní život škole, rekreaci a to bez toho aniž bychom něco říkali, ale jediné na to mysleli".

Ráno, 5. prosince 1931 si Don Rinaldi sedl ve své světnici s knihou v ruce, měl srdeční problémy. Sekretář byl ve vedlejší místnosti, když najednou slyšel záchvat kašle. Šel se podívat co se děje a viděl Dona Rinaldi s hlavou položenou na knize. Don Rinaldi, odešel k Bohu, aniž by někoho vyrušoval. Před čtyřiceti lety, kdy vstoupil do Salesiánské kongregace, měla tehdy 4788 salesiánů, 404 děl. Po devíti letech, ze kterých měl strach, že zničí kongregaci, měla 8836 salesiánů, kteří pracovali ve více než tisícovce děl po celém světě. Papež Jan Pavel II. vyzvedl pokornou postavu Dona Filipa Rinaldiho vedle Dona Boska a Dona Ruy na oltář, prohlásil ho za blahoslaveného.

Blahoslaven papežem Janem Pavlem II. 29. 4. 1990